

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 17. априла 2015. године именovalo је комисију за оцену и одбрану докторске дисертације.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>-др Дејан Микавица, редовни професор за ужу научну област Историја модерног доба, 29. мај 2014., Филозофски факултет у Новом Саду, председник комисије.</p> <p>-др Владан Гавриловић, редовни професор за ужу научну област Историја модерног доба, 29. мај 2014., Филозофски факултет у Новом Саду, ментор</p> <p>-др Горан Васин, доцент за ужу научну област Историја модерног доба, 28. март 2013., Филозофски факултет у Новом Саду, члан комисије</p> <p>-др Небојша Шулетић, доцент за ужу научну област Историја модерног доба, 22. април 2014., Филозофски факултет у Београду, члан комисије</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Ненад, Ђорђе, Нинковић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 9. фебруар 1983, Сремска Митровица, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Филозофски факултет у Новом Саду, Историја, дипломирани историчар-мастер из области историјских наука</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2009. Историја</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Политичка и културна делатност митрополита Павла Ненадовића</p>

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација садржи укупно 498 страна. Има 9 табела и 200 референци на српском, немачком, мађарском и румунском језику. Текст је подељен у 9 поглавља, који су распоређени на следећи начин:

1. Увод (1-9); Поглавље 2. назива На путу ка митрополијском трону (9-70) има три целине, 2.1. Изасланик и егзарх (9-31), 2.2. Епископ (31-52) и 2.3. Сабор из 1749. године (52-70). Наредно поглавље 3. назива Одбрана привилегијалних права (70-199), састоји се од четири целине: 3.1. *Caput nationis* (70-127), 3.2. Однос према миграцијама и бунама у Војној граници (127-156), 3.3. Проблеми провинцијала (156-187) и Враћање дугова српског коњичког пука (187-199). Следеће поглавље 4. назива Заштита православне вере (199-309), такође има четири дела: 4.1. Порази у Хрватској (199-230) у оквиру којег су две целине 4.1.1. Борбе за манастир Марчу (199-212) и 4.1.2. Унија у Жумберку (212-230), затим 4.2. Арадска епископија (230-259), 4.3. Право на духовну власт у Ердељу (259-282) и 4.4. Имунитет и редукција свештеника (282-309). Наредно поглавље 5. Развој Карловачке митрополије (309-418) има четири целине: 5.1. Положај у православном свету и Пећкој патријаршији (309-335), 5.2. Епископат (335-387) је целина која се састоји из два дела: 5.2.1. Избор нових дијецезана (335-364) и 5.2.2. Односи између митрополита и владика (364-387), даље, 5.3. Реамбулација поседа сремских манастира (387-405) и 5.4. Митрополитове финансије (405-418). Поглавље које следи под бројем 6. носи назив Културна делатност (418-484) и има четири целине: 6.1. Брига о просвети (418-442), 6.2. Пастирско богословље (442-462), 6.3. Реформа монаштва (462-473) и Ктиторска делатност (473-484). Потом следи поглавље 7. под називом Смрт и сахрана (484-490), Под 8. поглављем је Закључак (490-498) а као последње у низу је 9. поглавље Списак извора и литературе.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација МА Ненада Нинковића представља сложен научно истраживачки подухват јер до данас није ваљано проучена целокупна политичка и културна делатност митрополита Павла Ненадовића. Посматрано у контексту Националне историје новог века ова дисертација представља стога значајан допринос јер расветљава важан период историје Срба у Хабзбуршкој монархији и Карловачкој митрополији.

Кандидат је у уводу дао опширан преглед литературе и објављене историјске грађе, као и податке о релевантним архивима у Србији, Мађарској и Аустрији у којима је скупио необјављена документа за писање ове теме. Поред одређивања просторних и хронолошких оквира дисертације, указао је зашто се руководио тематско-хронолошким принципом у структури рада. При томе је задовољно принципе писања научних радова из подручја историографије.

У другом делу под називом „На путу ка митрополијском трону“ кандидат је приказао успон Петра, у монаштву Павла, Ненадовића од сина утицајног будимског занатлије, преко изасланика српске будимске општине у Бечу, митрополијског генералног егзарха до горњокарловачког епископа. Показао је како је будући митрополит ступио у службу првојерарха Карловачке митрополије, које је задатке за њих обављао, са киме се сукобљавао. Расветлио је судски процес који је вођен против њега, а о чему је до сада само спорадично писано, без праве слике о догађајима, затим, разлоге због којих је постао владика и како је управљао својом епархијом, које је новине и промене у њу увео. Поред овога објаснио је какав су став имали представници српског народа на Црквено-народном сабору 1748. према њему, а изложио је посебно радњу Сабора из 1749. који је Ненадовића изабрао за митрополита.

У трећем поглављу Ненад Нинковић је опширно говорио о заштити српских привилегијалних права. Најпре је на добар начин пратио политичке захтеве које је митрополит упућивао поводом разних питања као поглавар народа-*caput nationis*, а потом и као поглавар свих верника православне деноминације. Указао је на велики напор митрополита Павла да очува привилегијална права свог народа и честе одласке у Беч ради тога. Посебно је обрадио одласке у престоницу од 1762. када су вођене значајне расправе о српском правно-политичком положају и његовим појединостима. Како је заштита овог положаја имала својих специфичности у Војној граници и Провинцијалу кандидат је указао у чему се они састоје, тј. образложио је ставове митрополита поводом најкрупнијих догађаја у Војној граници (Кијугова и Северинска буна, миграције ка Руском царству), као и проблеме који су погађали Србе насељене у градским срединама, где су по разним основама били дискриминисани. Указао је какви су проблеми постојали у сеоским срединама и како је на њихово решавање гледао Павле Ненадовић. Такође, како су коначно враћени дугови Српског коњичког пука, и то опорезивањем свештенства иако је њихово право било да не плаћају порезе.

У наредном поглављу под називом „Заштита православне вере“ кандидат се

посветио расветљавању верских притисака на православце у Хабзбуршкој монархији. У том циљу доказао је да митрополит Павле није правио разлику међу верницима по националном принципу, него је на исти начин посматрао једноверне Србе, Грке и Румуне, над којима је покушавао да оствари духовну власт на целом простору Хабзбуршке монархије. Зато је упорно тражио до 1761. да му се препусти јурисдикција у Ердељу, области државе у којој су трајали немири због дискриминације око пола милиона православних Румуна који су у Ненадовићу видели и свог духовног поглавара. Покушавао је да на сваки начин заштити своје вернике од унијатске пропаганде и католичког прозелитизма и док је на једној страни имао успеха, на другој је доживео поразе, што се све одражавало на политички и културни живот Срба. Успео је да заштити вернике на простору Арадске епископије и да преко посебне комисије докаже да овде готово да нема унијата, али на прстор у Хрватске то није успео. Тако је српски народ поклекао верским притисцима тамо где је дошло до садејства цркве и војне власти, отет му је манастир Марча и забрањено исповедање православне вере на подручју Жумберачког округа. Посебно је образложио притиске на свештенике, тј. питање троструког свештеничког имунитета, као и захтеве за њиховом редукцијом.

Пето поглавље „Развој Карловачке митрополије“ кандидат је посветио питањима управе у Митрополији, односа првојерарха према епископима, политичким питањима која су отежавала њено функционисање, канонски поредак и место Митрополије у њему, као и питању Ненадовићевих финансија. Кандидат је на добар начин, користећи се познатим и необјављеним изворима констатовао какво је било место Карловачке митрополије пре и после укидања Пећке патријаршије у чијем саставу се и она налазила. Такође, какав је однос имао Ненадовић према епископима и патријарсима Пећке патријаршије, а какав према осталим православним црквама. На добар начин је указао како је измењен поступак приликом избора и потврде епископа који је свој коначан облик добио управо у Ненадовићево време. Значајно је да је успео да расветли и односе између првојерарха и владика, нарочито оне који су били лоши, што се одражавало на духовни и политички живот народа. На основу објављене и нарочито необјављене грађе доказао је колики су били митрополитови приходи, од чега су се састојали и на име чега их је убирао. Кандидат је писао и о проблемима манастира чији су поседи били угрожени од стране властелинстава са којима су се граничили, због чега је митрополит водио упорну борбу да их заштити, у чему је на крају и успео после спровођења Фекетине реамбулације.

У следећем поглављу „Културна делатност“ посветио је пажњу расветљавању Ненадовићеве делатности на овом пољу у оквиру четири целине-просвети, пастирском богословљу, ктиторству и реформи духовног живота у сремским манастирима. На овом подручју своје духовне делатности митрополит је оставио највидљивије трагове, од којих су неки видљиви и данас. Рад митроплита на подизању образовног система код Срба одвијао се у неколико праваца. Најпре је ту био онај који је представљао теоријску разраду значаја школства, потом делатност на обезбеђивању финансијске основе за несметано функционисање средњих школа које је Ненадовић отворио у Карловцима, што је било треће поље његове делатности на пољу образовања. Кроз Покрово-богородичне школе

прошло је доста Срба, Грка и Румуна не смао из Хабзбуршке монархије, него и Османског царства. Пастирско боголовље је представљало митрополитово посебно подручје деловања током којег је народ подучавао правим хришћанским врлинама, моралном животу, али и практичним литургијским радњама. Ненадовић се показао и као један од значајнијих ктитора у Српској цркви, а најрепрезентативнији објекат који је скоро само његовим средствима подигнут јесте Саборна црква у Сремским Карловцима. На крају кандидат је објаснио проблеме који су представљали препреку добром духовном развоју сремског монаштва. Због тога је митрополит настојао да реформише живот у њима, доносећи нова и оснажујући стара монашка правила. Чврстом руком успео је да ову замисао оконча до краја.

У посебном поглављу кандидат је обрадио питање митрополитове смрти и сахране. На основу података до којих је дошао у Архиву Српске академије наука и уметности у Сремским Карловцима успешно је реконструисао последње дане митрополитовог живота и организацију сахране. Сам опис сахране је преузео из Бечког дневника, званичних новина царства, о чему до сада није било речи у нашој историографији, нити су изнете појединости биле познате.

У Закључку је на језгровит начин изложио у чему се састоји значај мирополита Павла за историју српског народа. Указао је да он није у свим сегментима однео победу, нити је у свему, са данашње временске дистанце, радио добро. Ипак, закључио је да је већину онога што је урадио митрополит Ненадовић урађено је на корист српског народа и православних верника, да је покушавао да заштити изворни облик Привилегија и правно-политички положај, да је његова духовна делатност оставила дубоког трага у српској култури и да му због тога припада посебан значај у националној нововековној историји.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

-*Потврдне дипломе Јована Георгијевића за епископа вршачко-карансебешког и митрополита карловачког*, Споменица Историјског архива „Срем“, 10, Сремска Митровица 2011, 113-128. (M53)

- *Прилог проучавању српског средњег школства у Хабзбуршкој монархији и наставе класичних језика 1726-1768.*, Антика, савремени свет и рецепција античке културе, уредник Ксенија Марицки Гађански, Београд 2012, 240-251. (M14)

- *Пастирске посланице митрополита Павла Ненадовића*, Војвођански простор у контексту европске историје (зборник радова), Нови Сад 2012, 187-210. (M44)

-*Црква светих архистратига Михаила и Гаврила у Лаћарку током XVIII века*, Споменица историјског архива Срем, број 11, Сремска Митровица 2012, 70-102. (M53)

-*Црквено-народни сабор и Архијерејски синод из 1749. године*, Истраживања 23, Нови Сад 2012, 259-282. (M51)

- *Пастирске посланице карловачких митрополита од 1749. до 1790. г. као пример беседе код Срба*, Антика и савремени свет, научници, истраживачи и тумачи, уредник Ксенија Марицки Гађански, Београд 2013, 297-308. (M14)

- *Митрополит Павле Ненадовић и одбрана Привилегија 1751. године*, Susreti kultura, zbornik radova, knjiga II, Novi Sad 2013, 909-919. (M14)

- *Дипломатске мисије архимандрита и митрополита Василија Петровића у Млеталкој републици и Хабзбуршкој монархији*, (у коауторству са проф. др Владаном Гавриловићем) Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, XXXVIII-2, Нови Сад 2013, 201-216. (M51)

- *Исаија Антоновић епископ арадски и митрополит карловачки (1731-1749)*, Истраживања, 24, Нови Сад 2013 (M51)

- *Путни лист за Русију хоповских калуђера из 1756. године: прилог историји манастира Хопова*, Споменица Историјског архива „Срем“, 13, Сремска Митровица 2014, 125-135. (у коауторству са проф. др Владаном Гавриловићем) (M53)

- *Писма архимандрита Мојсија Путника из Арадске епархије 1754. године*, Мешовита грађа (Miscellanea), XXXV, Београд 2014, 33-50. (у коауторству са проф. др Владаном Гавриловићем) (M52)

-*Унијаћење православаца у Карловачкој митрополији 1713-1768*, Три века карловачке митрополије 1713-2013, Нови Сад 2014, 145-165. (M44)

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација кандидата МА Ненада Нинковића представља успео покушај да се прикаже политичка и културна делатност једног од најзначајнијих српских архијереја-карловачког митрополита Павла Ненадовића, чија је управа обележила историју цркве и српског народа између 1749. и 1768. Политичкој активности овог првојерарха у прошлости није поклањано пуно пажње, осим њеним мањим аспектима, због чега њено сагледавање од стране кандидата представља посебно оригиналан научни допринос. Делатношћу митрополита Ненадовића није обухваћена само црквена историја, како би се очекивало, него

целокупан развој српског народа у Хабзбуршкој монархији у назначеном периоду.

У поглављу бр. 2 које следи после Увода, кандидат је истраживао прошлост Петра/Павла Ненадовића у време пре његовог избора за митрополита. У том циљу користио се примарном научном грађом, српских и мађарских архива, као и публикованим историјским изворима. Као резултат истраживања изнето је исправно гледиште да је Ненадовић поникао у економски снажној породици, насупротив ранијој тврдњи да она није економски добро стајала. Истраживањима је показао како је са успоном породице дошло и до његовог напредовања, а потом како је напредак наставио у служби карловачких митроплита Мојсија Петровића, Вићентија Јовановића и на крају патријарха Арсенија IV Јовановића. Успео је да на прворазредној историјској грађи прикаже судски процес против Ненадовића, вођен 1736/37. о којем се до сада мало знало у историографији. Као важан резултат истраживања у овом поглављу се могу видети разлози за Ненадовићев избор на место горњокарловачког владике. Посебно је апострофирао шта се у контексту Ненадовићеве амбиције да постане првојерарх дешавало на Саборима 1748. и 1749. Тако је са пуно оригиналности приказао начин успона Петра/Павла Ненадовића до митрополита, попуњавајући историјским сведочанствима белине његове биографије.

За писање наредног поглавља кандидат се служио грађом српских, аустријских и мађарских архива, обухватајући теме које су се односиле на заштиту привилегијалних права српског народа. Конципирајући ово поглавље у четири целине, Нинковић је пажњу посветио заштити овог права посебно у Провинцијалу, посебно у Војној граници, у контексту специфичних проблема који су се у њима појавили. Поред тога говорио је како се митрополит борио да их заштити у Бечу. Као резултати истраживања у овом погледу наметали су се исправни закључци да Ненадовић никада није одступао од права да буде световни поглавар свог народа, иако му је то држава више пута забрањивала. Исправан је и закључак да је радио све како би заштитио Србе и у том циљу боравио преко три и по године у Бечу, преговарајући са најзначајнијим људима царства. Кандидат је као резултат истраживања приказао и бригу да се сачува народ од одмазде због буна, затим да се спречи њихово дискриминисање. Исправан закључак је изведен и у погледу враћања дугова Српског коњичког пука, које је митрополит покушао да избегне, јер је једно од привилегијалних права духовног сталежа било то да их не могу опорезовати, али је кандидат указао да је на крају митрополит морао пристати на ово.

Кандидат је у четвртном поглављу на основу истраживања писао о верској дискриминацији православаца на више подручја Хабзбуршке монархије. О овоме је остала сачувана доста бројна архивска грађа, која је ради објашњења ексцерпирана и на основу које је кандидат закључио да онај део Привилегија који се односио на верску слободу није у великој мери поштован, а да је било подручја у којима не само да то није поштовано, него је насилна верска конверзија била људска свакодневица. Нинковић је закључио да је митрополитова борба против овога, вођена уз подршку других епископа Карловачке митрополије, дала добре резултате на подручју Арадске епископије, чак и у Ерељу, док је на подручју

Хрватске у случају манастира Марче и Жумберка претрпео пораз и ту су Срби морали да устукну пред католичком прозелитском политиком, подржаваном од стране локалне војне власти. Кандидат је у овом поглављу донео и исправне закључке у погледу свештеничког имунитета сагледавајући га по три основе, пореској, судској и имунитету службе. Такође, указао је да по питању редукације свештенства услед њиховог прекомерног постављања Ненадовић није одиграо позитивну улогу.

У наредном поглављу, под називом Развој Карловачке митрополије као резултат својих истраживања кандидат је закључио да иако је митрополија престављала у канонском смислу део Пећке патријаршије, њена зависност од црквеног седишта у Османском царству се уопште није осетила, чему су подједнако доприносили грамзиви Фанариоти који су били у Пећи, као и сам митрополит Павле. Његова независност у односу на првојерахе је стално повећавана због чега укидање Пећке патријаршије 1766. није донело никакве проблеме у Карловачкој митрополији. Иако у том тренутку није дефинисан њен положај у православном свету кандидат је закључио да је њена аутокефалност настала као стечено право, а на основу докумената је доказао да је у поретку православних цркава заузела оно место које је некада припадало Пећкој патријаршији. На оригиналан начин кандидат је сагледао проблем епископата у Карловачкој митрополији, указао које су то новине у његовом избору настале у периоду 1749-1768. као и какви су односи постојали између владика и митрополита. Посебно је значајно сагледавање узрока сукоба између манастира и околних властелинства, односно рад грофа Фекетеа, на реамбулацији манастирских имања. Поред тога успео је да сагледа колико су оквирно износила финансијска средства којима је располагао митрополит Павле, што је представљало посебан изазов јер о томе нису сачувани нарочито бројни историјски извори.

У шестом поглављу (Културна делатност) кандидат је истраживао колико се митрополит старао о развоју школа код Срба, затим какав је био његов утицај на пастирско богословље, у чему се састојала реформа монаштва и на крају како је то утицао на барокну уметност. Оригиналан је и нов став изнео кандидат по питању посланица које је митрополит упућивао верницима, јер се раније мислило, а тај податак је од 1929., када је први пут изнет, стално преписиван, да је Ненадовић издао око 50 посланица, иако је број био више него дупло већи. Кандидат је на основу њих показао како је митрополит утицао на пастирско богословље српског народа, како је мењао делове литургије који нису били држани у складу са исправном хришћанском праксом и на крају како је утицао на духовни живот верника у свим парохијама. Питање школства у време Павла Ненадовића није била тема којом се у прошлости више аутора на разне начине није бавило, али је кандидат показао и посебан теоријски аспект образовања, којим је митрополит настојао да његов значај приближи верницима. Указао је у чему се састојала суштина реформе монаштва, као и колико је замашна била митрополитова ктиторска делатност. Значајно је да је овде пажњу посветио и портретима самог митрополита Павла.

У седмом поглављу кандидат је показао како је изгледала сахрана митрополита и

то на основу до сада непознатог новинског извештаја објављеног у Бечком дневнику октобра 1768. Како овакви подаци нису чести у нашој историографији, јер о свему није остало пуно трага, наведени је изузетно драгоцен за разумевање функционисања Карловачке митрополије и прихватање бечких образаца понашања, па и церемонијалност приликом сахрана истакнутих особа.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У складу са методологијом истраживања у оквиру историјске науке кандидат је на одговарајући начин презентовао и протумачио резултате свог истраживања. Обимну грађу коју је ексцерпирео у домаћим и страним архивима, на добар начин је протумачио, користећи се спољном и унутрашњом критиком историјских извора, које је потом могао да у синтетизованом облику критички прикаже у оквиру добро распоређених поглавља. До сада познате резултате на овом пољу истраживања аутор је добро користио допуњујући их бројним, непознатим подацима, чиме је нове резултате учинио приступачним научној јавности.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Да. Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме, а у појединим сегментима анализе историјских извора превазилази првобитно постављене оквире.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Да. Докторска дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
У домаћој историографији до данас није написано пуно текстова који говоре у целости о политичкој и културној делатности карловачких митрополита. Исто стање је постојало и у погледу делатности митрополита Павла Ненадовића, изузетно значајног за историју српског народа у Хабзбуршкој монархији. Самим тим што је кандидат написао рад о овоме долази се до чињенице да је то оригиналан допринос српској историографији.

Оригиналност рада се састоји у томе што је кандидат попунио она неистражена поља биографије митрополита Павла и користећи се прворазредним историјским изворима, домаћих и страних архива, успео да одговори на многа питања која су била отворена у нашој науци. Такође, он је на основу докумената доказао неодрживост појединих тврђења која су у историографији прихваћена у XIX веку и касније преузимања као крајња истина.

Током истраживања за писање ове дисертације, кандидат је документа пронашао у седам архивских установа, те је готова сва поглавља засновао на основу онога што је у њима видео, добро користећи спољну и унутрашњу критику историјских извора, у складу са методологијом научног истраживања, што је рад учинило квалитетним и оригиналним делом.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Полазећи од постављених задатака, предмета и циља истраживања закључује се да су резултати истраживања адекватни, детаљни и добро образложени, на основу чега се може констатовати да нема уочених недостатака.
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се докторска дисертација под називом <i>Политичка и културна делатност митрополита Павла Ненадовића</i> прихвати , а кандидату Ненаду Никовићу одобри одбрана рада.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

 др Дејан Микавица, председник комисије, редовни професор
 за научну област Историја модерног доба,
 Филозофски факултет у Новом Саду

 др Владан Гавриловић, ментор, редовни професор
 за научну област Историја модерног доба
 Филозофски факултет у Новом Саду

 др Горан Васин, доцент
 за научну област Историја модерног доба
 Филозофски факултет у Новом Саду

 др Небојша Шулетић, доцент
 за научну област Историја модерног доба
 Филозофски факултет у Београду

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.